

**Ministerstvo financí
České republiky**

FINANČNÍ TRH A ONLINE IDENTIFIKACE A AML/CFT

PODKLADOVÁ STUDIE

Obsah

Úvod	3
Stávající právní úprava	4
Působnost zákona na zahraniční subjekty	5
Převzetí identifikace	6
Identifikace první platbou	6
Identifikace podle eIDAS	7
Evropské právo a FATF	8
Nová AML směrnice	10
Konzultační otázky	10
Zahraniční úpravy	11
Německo	11
Velká Británie	12
Estonsko	12
Švýcarsko	14
Rakousko	15
Slovensko	16
Shrnutí	17
Konzultační otázky	18
Návrh řešení	19
Obecně k návrhu	19
Obecné ustanovení a video identifikace	19
Identifikace první platbou	19
Identifikace podle eIDAS	20
Konzultační otázky	20
Nové služby	20
Konzultační otázky	21

Úvod

Stále více evropských poskytovatelů finančních služeb, tradičních institucí i fintech společností umožňuje svým klientům využívat své služby, aniž navštívili kamennou pobočku. Na tento fakt reaguje i právní úprava řady evropských zemí v oblasti identifikace klienta podle předpisů upravujících boj proti praní špinavých peněz.

Český právní řád umožňuje tzv. online identifikaci klienta jen v omezené míře. To do jisté míry staví české finanční instituce do nevýhodné pozice vůči jejich zahraničním konkurentům. V případě států, které online identifikaci klienta umožňují, pak platí, že jejich přístupy a konkrétní technické provedení se liší. Cílem této podkladové studie je zhodnotit současnou právní úpravu v České republice a dále přinést přehled právních úprav ve vybraných evropských jurisdikcích.

Studie byla připravena odborem 35 Finanční trhy II na Ministerstvu financí, do jehož gesce spadá „koordinace agendy v oblasti finančních technologií a jejich dopadů na poskytování finančních služeb“. Právě online identifikace klienta je přitom jednou z nezbytných podmínek rozvoje fintech sektoru v České republice, viz názor zástupců trhu z diskuzního setkání k fintech pořádaném Ministerstvem financí 7. června 2017:

Kde trh vnímá problémy pro vznik a fungování fintech, jsou zvláště AML pravidla. Při poskytování finančních služeb online je velký problém s jejich dodržováním. Zazněly názory na zavedení možnosti hlasového ověřování osob nebo na ověřování osob dle vzhladu (na základě propojení s jinými databázemi). Něco může být vyřešeno přijetím eIDAS, ovšem pravidla AML jsou vnímána jako největší překážka vývoje fintech.

Studie také vychází z programového prohlášení vlády České republiky, která v kapitole Digitální Česko uvádí: „Pro urychlený rozvoj digitálních služeb ve veřejném sektoru, zprůchodnění a zkvalitnění služeb v sektoru soukromém a pro případnou možnost sdílení některých služeb napříč veřejným a soukromým sektorem, je třeba zmapovat všechny právní předpisy, které v sobě obsahují případné bariéry pro úspěšnou implementaci digitálních technologií.“¹

Zpracovaný dokument se zabývá online identifikací fyzických osob, na online identifikaci fyzických osob jednajících za právnické osoby je však možné její závěry použít analogicky. Součástí každé kapitoly jsou konzultační otázky, na které je možné odpovídat až do pátku 18. května 2018 prostřednictvím emailu platebni.sluzby@mfcz.cz.

Závěry z uvedené studie a dotazníku budou použity jako podklad pro diskusi odboru 35 s ostatními zainteresovanými subjekty z privátního i státního sektoru nad případnou novelou zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu („zákon proti praní špinavých peněz“ nebo „AML zákon“).²

---

¹ K dispozici online zde: https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni-vlady-162319/#Digitalni_Cesko

² K dispozici online zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253/>

Stávající právní úprava

Základem stávající právní úpravy je zejména AML zákon. Ten v § 7 stanoví povinným osobám³ povinnost provést identifikaci klienta v případě, že:

- je zřejmé, že hodnota obchodu⁴ překročí částku 1000 EUR,
- jde o podezřelý obchod,
- jde o vznik obchodního vztahu⁵,
- jde o uzavření smlouvy o nájmu bezpečnostní schránky nebo smlouvy o úschově,
- jde o nákup nebo přijetí kulturních památek, předmětů kulturní hodnoty, použitého zboží nebo zboží bez dokladu o jeho nabytí ke zprostředkování jejich prodeje anebo přijímání věcí do zástavy, nebo
- jde o výplatu zůstatku zrušeného vkladu z vkladní knížky na doručitele.

Způsob provádění identifikace pak upravuje § 8 odst. 1 AML zákona takto:

První identifikaci klienta, který je fyzickou osobou, a každé fyzické osoby jednající jménem klienta, který je právnickou osobou, provede povinná osoba za fyzické přítomnosti identifikovaného, pokud není v tomto zákoně stanoveno jinak.

Zákon tedy vyžaduje provedení první identifikace klienta za fyzické přítomnosti tohoto klienta, pokud není v zákoně uvedeno jinak, přičemž identifikaci je například nutné provést v případě, kdy si klient:

- založí platební účet (vznik obchodního vztahu),
- sjedná si poskytnutí úvěru či životního pojištění (vznik obchodního vztahu),
- klient začne využívat službu informování o platebním účtu (vznik obchodního vztahu),
- klient využije službu nepřímého dání platebního příkazu k realizaci převodu peněžních prostředků ve výši alespoň 1000 EUR (hodnota obchodu překročí částku 1000 EUR, neboť u nepřímého dání platebního příkazu nepůjde většinou o vznik dlouhodobého obchodního vztahu, ale o jednorázový obchod).

Stávající právní úprava tedy neumožňuje ani jednu z výše popsáných činností provést jednoduše a rychle online, což je problematické zejména pro službu informování o platebním účtu a službu nepřímého dání platebního příkazu⁶ (dále jen „nové služby“). Výjimku představuje převzetí identifikace, identifikace první platbou či identifikace podle eIDAS, praktická využitelnost těchto výjimek je však omezená (viz dále).

Komplikovaná první identifikace přitom může klienty odradit od využívání nových služeb. Jejich poskytovatelé zpravidla nemají k dispozici infrastrukturu potřebnou k identifikaci klientů

---

³ Povinné osoby jsou definované § 2 zákona proti praní špinavých peněz. Ve vztahu k fintech je zajímavé, že s účinností [nového zákona o platebních službách](#) (ZOPS) se povinnými osobami staly jako platební instituce (§ 2 odst. 1 písm. b) bod 5. zákona proti praní špinavých peněz) i subjekty poskytující (v terminologii ZOPS) službu nepřímého dání platebního příkazu či informování o platebním účtu.

⁴ Obchodem se rozumí každé jednání povinné osoby s jinou osobou, pokud takové jednání směřuje k nakládání s majetkem této jiné osoby nebo k poskytnutí služby této jiné osobě.

⁵ Obchodním vztahem se rozumí smluvní vztah mezi povinnou osobou a jinou osobou, jehož účelem je nakládání s majetkem této jiné osoby nebo poskytování služeb této jiné osobě, jestliže je při vzniku smluvního vztahu s přihlédnutím ke všem okolnostem zřejmé, že bude obsahovat opakující se plnění.

⁶ Služba nepřímého dání platebního příkazu představuje alternativu ke karetním online transakcím. Limit 1000 EUR, do kterého není nutné provést identifikaci (tedy není nutná fyzická přítomnost klienta), může být přitom překročen např. v e-shopu při objednávce běžných mobilních telefonů, notebooků, tabletů či televizí.

za jejich fyzické přítomnosti, navíc tato by řadu klientů např. od využívání jednoduché mobilní aplikace spolehlivě odradila. To samé platí například pro nově vznikající poskytovatele spotřebitelských úvěrů či pojistných služeb. Odrazující efekt však nemusí mít jen identifikace za fyzické přítomnosti, ale i komplikovaná identifikace online, na dálku.

Problémy ze současné právní úpravy nicméně nedopadají jen na nové poskytovatele, ale i na klasické instituce, jako jsou např. banky. Jednoduchá online identifikace by totiž bankám umožnila lépe optimalizovat náklady, zároveň by na řadě míst, kde má pobočky jen několik málo bank, zvýšila konkurenci na trhu s finančními službami, a tím přinesla užitek spotřebitelům.

Působnost zákona na zahraniční subjekty

AML zákon v § 2 odst. 2 stanoví, že povinnou osobou je rovněž:

- zahraniční právnická nebo fyzická osoba, na kterou by se jako na tuzemskou právnickou nebo fyzickou osobou vztahoval zákon, pokud na území ČR působí prostřednictvím své pobočky, organizační složky nebo provozovny, a to v rozsahu činnosti touto pobočkou, organizační složkou nebo provozovnou vykonávané,
- na území České republiky působící jiná zahraniční osoba, pokud jako podnikatel vykonává činnosti spadající do působnosti zákona.

Toto ustanovení je klíčové pro zahraniční subjekty, které se rozhodnou poskytovat své služby založené na možnosti první online identifikace i v ČR.

Pokud bude taková zahraniční osoba své služby poskytovat prostřednictvím pobočky, organizační složky nebo provozovny, působnost českého zákona se na ní bude vztahovat a první online identifikaci nebude moci provést. Obdobné to bude i v případě, že bude zahraniční osoba na území České republiky působit jakýmkoliv jiným způsobem.

Pokud by nicméně zahraniční osoba na území České republiky nepůsobila (tj. neinzerovala zde svou nabídku služeb, nepřeložila by své služby do češtiny apod.), ale českým klientům by ve využití svých služeb aktivně nebránila (tj. například by příslušnou mobilní aplikaci v příslušném obchodu s mobilními aplikacemi ponechala dostupnou pro všechny evropské země), pak je užití první online identifikace klienta (za předpokladu, že ji umožňuje právo země, ze které zahraniční osoba působí) možné.

Česká právní úprava tedy nejen na území ČR neumožňuje první online identifikaci tuzemským poskytovatelům, ale zároveň fakticky brání zahraničním poskytovatelům aktivně nabízet a poskytovat své služby českým zákazníkům. Například zahraničních online bank nabízejících v určitých oblastech výrazné inovace vzniklo několik, jejich služby však mohou využívat jen málokterí čeští spotřebitelé.

Jde například o britskou online banku [Revolut](#), nabízející směnu měn při platbě kartou za (středové) kurzy karetní asociace. Vedle banky Revolut vznikla ve Velké Británii celá řada podobných online bank, označovaných jako „challenger banks“, např. [Monzo](#) či [Atom](#). Ne všechny v současné době poskytují své služby v zahraničí, řada z nich však takové ambice má.

Poměrně flexibilní právní úprava online identifikace (podrobnosti viz dále) umožnila v Británii vznik dalších fintech společností, nejen bank. Příkladem takové je společnost (instituce elektronických peněz) [TransferWise](#), která zlevňuje přeshraniční převody.

Fintech společnosti těžící z online identifikace klientů však nevznikají pouze v Británii, ale i v konzervativnějším Německu. Příkladem takové je online banka [N26](#), poskytující své služby v řadě evropských států (v ČR nikoliv).

Převzetí identifikace

AML zákon umožňuje v § 11 povinným osobám namísto provedení identifikace klienta a splnění dalších povinností spoléhat na to, že tyto povinnosti vůči klientovi splnila jiná osoba. Povinná osoba musí mít od osoby, která provedla identifikaci a zjistila příslušné údaje, zajištěno převzetí těchto údajů, včetně příslušných dokladů prokazujících tvrzení klienta.

Ustanovení je nicméně dle našeho názoru poměrně restriktivní, povinná osoba může údaje převzít pouze (s výjimkami) od tuzemské či zahraniční úvěrové či finanční instituce. Z obchodního hlediska však příliš nedává smysl, aby si konkurující subjekty vzájemně předávaly údaje o svých klientech (a tím klientům zjednodušovaly odchod ke konkurenci). Obdobně požadavek na předání veškerých informací, včetně kopií dokladů, klade vysoké nároky (bezpečnostní, časové) na celý proces převzetí, který je jen obtížně využitelný pro jednoduché mobilní aplikace apod.

Praktické využití takto fungujícího převzetí identifikace si tak lze představit spíše v případě spřízněných úvěrových či finančních institucí (např. banka a pojišťovna spadající do stejné skupiny).

Identifikace první platbou

Další možností, kdy povinný subjekt nemusí provést první identifikaci klienta za jeho fyzické přítomnosti, je identifikace první platbou podle § 11 odst. 7 AML zákona. Zákonné ustanovení v tomto případě vyžaduje splnění tří podmínek:

- klient zašle povinné osobě kopie:
  - průkazu totožnosti a nejméně jednoho dalšího podpůrného dokladu, z nichž lze zjistit identifikační údaje příslušné fyzické osoby a dodatečné údaje o těchto průkazech a
  - dokladu potvrzujícího existenci účtu vedeného na jméno klienta u úvěrové instituce,
- první platba z této smlouvy se uskuteční prostřednictvím účtu, jehož existenci klient doložil (viz výše),
- povinná osoba nemá pochybnost o skutečné totožnosti klienta.

Typicky je toto ustanovení využíváno při zakládání dalších bankovních účtů či vyřizování úvěru online: klient naskenuje průkaz totožnosti a další doklad, stáhne z aplikace internetového bankovního výpis z účtu, to vše zašle bance, jejíž služby začíná využívat. V případě zakládání účtu pro něj následně banka založí účet, na který klient zašle platbu z účtu, jehož existenci výpisem prokazoval. Teprve poté, co jsou finanční prostředky převedeny, klient získá právo se svým novým účtem disponovat.⁷ Vyřizování úvěrů funguje obdobně, jen směr potvrzovací platby je opačný: úvěrující banka zašle ověřovací platbu klientovi na účet, ke kterému dokládal výpis.⁸

Z výše uvedeného je zřejmé, že se jedná o způsob, který není nijak zvlášť uživatelsky přívětivý a rychlý. Využití jej lze také pouze v případě, že má klient již založený jiný bankovní účet, čímž se však neřeší zmíněná omezená dostupnost finančních služeb v menších obcích.

---

⁷ Tento způsob identifikace klienta při zakládání účtu umožňuje například Air Bank, mBank, Creditas, Česká spořitelna či UniCredit Bank.

⁸ Viz například [Půjčka bez papírů](#) od České spořitelny.

V poslední době se objevily úvahy,⁹ zda nelze celý proces identifikace první platbou zjednodušit díky již zmiňovaným novým službám. Konkrétně zda by nebylo možné doklad potvrzující existenci účtu nahradit dotazem na účet (skrze API či screen scraping) prostřednictvím služby informování o platebním účtu a obdobně i první platbu provést prostřednictvím služby nepřímého dání platebního příkazu.

Tento model je podle našeho názoru v zásadě možný,¹⁰ v ideálním případě může být i rychlý a uživatelsky přívětivý. (Uživatel je poskytovatelem přeměrován na stránku své banky, kde se autentizuje a autorizuje subjekt, jehož služby plánuje využívat, k jednorázovému přístupu k informacím o účtu a dání platebního příkazu v symbolické výši).

Problematické nicméně zůstává fakt, že pro nabízení této možnosti identifikace musí být povinný subjekt oprávněn poskytovat jak službu informování o platebním účtu, tak službu nepřímého dání platebního příkazu. Správci informací o platebním účtu, tedy držitelé omezené licence získané za zjednodušených podmínek, zpravidla poskytovatelé fintech služeb, přitom oprávnění k poskytování služby nepřímého dání platebního příkazu nemají.

Identifikace podle eIDAS

Podle § 11 odst. 8 AML zákona není nutné identifikaci klienta provést v případě, že:

- klient sdělí povinné osobě požadované údaje,
- povinná osoba ověří totožnost klienta u kvalifikovaného poskytovatele služeb vytvářejících důvěru podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 (dále jen „nařízení eIDAS“),
- povinná osoba nemá pochybnost o skutečné totožnosti klienta.

Díky tomuto ustanovení by měli mít klienti možnost identifikovat se prostřednictvím kvalifikovaných služeb vytvářejících důvěru, elektronických podpisů. Ustanovení nicméně vyvolává určité nejasnosti: je potřeba, aby klient svou totožnost prokázal uznávaným elektronickým podpisem, nebo stačí podpis zaručený či prostý? A co to vlastně znamená ověření totožnosti u kvalifikovaného poskytovatele služeb vytvářejících důvěru?

Jasně odpovědi na tyto otázky bohužel neposkytuje ani aktuální komentář M. Katolické a J. Běřeše¹¹, ani důvodová zpráva k zákonu č. 368/2016 Sb.,¹² který uvedené ustanovení do AML zákona začlenil. Z požadavku na to, aby povinná osoba neměla pochybnosti o skutečné totožnosti klienta [§ 11 odst. 8 písm. c) AML zákona], lze nicméně poměrně jasně vyvodit, že je zpravidla vyžadován uznávaný elektronický podpis, tedy zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis či kvalifikovaný elektronický podpis. Stejněmu výkladu napovídá i to, že povinná osoba ověří díky tomuto podpisu totožnost u kvalifikovaného poskytovatele služeb vytvářejících důvěru, který může na rozdíl od „prostých“ poskytovatelů služeb vytvářejících důvěru fyzickým osobám jako jediný

---

⁹ Například [rozhovor](#) s Michalem Šmídou ze společnosti Twisto.

¹⁰ Nutné je ovšem zachovat podmínku § 11 odst. 7 písm. a) bodu 1. AML zákona, tedy klient stále musí povinné osobě zaslat kopie příslušných částí dokladu totožnosti a nejméně jednoho podpůrného dokladu.

¹¹ KATOLICKÁ, Michaela a Ján BĚREŠ. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, str. 70 – 71, 2017. ISBN 978-80-7552-823-0.

¹² Sněmovní [tisk č. 752](#) ze 7. volebního období.

poskytovat uznávané elektronické podpisy.¹³ Pokud by zákonodárce chtěl umožnit využívání „prostých“ či zaručených elektronických podpisů, na tomto by zřejmě netrval.

K otázce, co se rozumí ověřením totožnosti u kvalifikovaného poskytovatele služeb vytvářejících důvěru. Komentář k tomu říká, že „*mělo by dojít k tomu, že povinná osoba dotáže příslušného poskytovatele služeb, zda se za konkrétním identifikačním znakem elektronického podpisu (např. sériovým číslem) skrývá opravdu daná identifikovaná osoba, resp. ověří, komu konkrétně byl daný certifikát vydán a zda je platný.*“ V praxi zřejmě postačuje ověření platnosti příslušného certifikátu, neboť na základě toho je možné spoléhat se na v certifikátu uvedenou totožnost jeho držitele. Dlužno také dodat, že platnost příslušného certifikátu nelze se stoprocentní spolehlivostí ověřit, aniž by byl podpis spojen s kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem.

Počet osob, které v současné době v ČR disponují uznávaným elektronickým podpisem a zároveň kvalifikovanými časovými razítky, není vysoký. V úvodu zmíněný problém nemožnosti využívat některé online služby tedy § 11 odst. 8 AML zákona uspokojivě neřeší.

Komentář také uvádí, že klient se může identifikovat nejen za použití kvalifikované služby vytvářející důvěru, ale i prostřednictvím systému elektronické identifikace. (Kvalifikovaný) systém elektronické identifikace nicméně neprovozují kvalifikovaní poskyvatelé služeb, vytvářejících důvěru, ale (kvalifikovaní) správci systémů elektronické identifikace, domníváme se tedy, že autoři komentáře se ve věci možného využití systému elektronické identifikace mýlí.

Kvalifikovaným systémem elektronické identifikace by se nicméně měly v budoucnu stát všem českým občanům vydávané „elektronické“ občanské průkazy, stejně tak však i další systémy provozované soukromým i veřejným sektorem napříč Evropskou unií.

Evropské právo a FATF

Zákon proti praní špinavých peněz je transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu (dále jen „směrnice“).¹⁴

Směrnice ve vztahu k identifikaci klienta obsahuje následující ustanovení:

recitál č. 19:

Nové technologie poskytují podnikům i klientům řešení, jež mohou ušetřit čas i náklady, a měly by proto být při posuzování rizika zohledněny. V boji proti novým a inovativním způsobům praní peněz by měly být příslušné orgány i povinné osoby proaktivní.

článek 13:

1. Opatření hloubkové kontroly klienta zahrnují:

a) zjištění a ověření totožnosti klienta na základě dokumentů, údajů nebo informací získaných ze spolehlivého a nezávislého zdroje;

(...)

---

¹³ Tímto výkladem se rovněž vylučuje možnost, aby povinný subjekt spoléhal na „prostý“ elektronický podpis vydaný pro povinný subjekt důvěryhodným poskytovatelem služeb vytvářejících důvěru (např. osobou ze stejné skupiny).

¹⁴ K dispozici online zde: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>

článek 14:

1. Členské státy vyžadují, aby ověření totožnosti klienta a skutečného majitele proběhlo před vznikem obchodního vztahu nebo uskutečněním transakce.

(...)

příloha III:

Toto je demonstrativní výčet faktorů a typů důkazů možného vyššího rizika podle čl. 18 odst. 3:¹⁵

(...)

- *obchodní vztahy nebo transakce bez osobní přítomnosti partnera a bez určitých bezpečnostních opatření, jako jsou elektronické podpisy;*

(...)

- *nové produkty a nové obchodní postupy, včetně nových distribučních systémů, a použití nových nebo rozvíjejících se technologií pro nové i již existující produkty.*

(...)

Dalším důležitým zdrojem jsou doporučení Finančního akčního výboru (FATF),¹⁶ mezinárodní organizace zabývající se vytvářením standardů a hodnocením jurisdikcí v boji proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Doporučení ve vztahu k identifikaci klienta obsahují následující:

doporučení č. 10:

The CDD (customer due diligence) measures to be taken are as follows:

(a) Identifying the customer and verifying that customer's identity using reliable, independent source documents, data or information.

(...)

interpretační poznámka k doporučení č. 10:

There are circumstances where the risk of money laundering or terrorist financing is higher, and enhanced CDD measures have to be taken. (...) examples of potentially higher-risk situations (...) include the following:

(...)

- *Non-face-to-face business relationships or transactions.*

(...)

Evropské právo ani mezinárodní standardy neobsahují ustanovení o tom, že identifikaci (respektive první identifikaci) je nutné provést za fyzické přítomnosti klienta. Obchodní vztahy na dálku (a z nich vycházející potřeba provedení identifikace na dálku) jsou výkladovými doporučeními považovány za potenciálně, nikoliv bez dalšího, rizikový faktor.

---

¹⁵ Článek 18 řeší otázku, kdy je třeba užít zesílenou hloubkovou kontrolu klienta. Rozhodujícím kritériem pro posouzení je míra rizika, přičemž vyšší míra rizika může být dána faktory uvedenými právě v příloze III směrnice.

¹⁶ K dispozici online zde (v angličtině): <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatf-recommendations.html>

Ani české právo proto první identifikaci za fyzické přítomnosti klienta nutně v každém případě nevyžaduje, viz výše popsané národní výjimky z této povinnosti – převzetí identifikace, identifikace první platbou či identifikace podle eIDAS. Jak nicméně ukazují dále popsané příklady ze zahraničí, vhodnou právní úpravou lze rizika plynoucí z identifikace na dálku snížit.

Nová AML směrnice

V rámci revize¹⁷ současné směrnice je navržena následující změna článku 13:

1. *Customer due diligence measures shall comprise:*
  - a) *identifying the customer and verifying the customer's identity on the basis of documents, data or information obtained from a reliable and independent source, including, where available, electronic identification means, relevant trust services as set out in Regulation (EU) No 910/2014 of the European Parliament and of the Council* or any other secure, remote or electronic identification process regulated, recognized, approved or accepted by the relevant national authorities;*

(...)

K porovnání uvádíme původní anglické znění čl. 13 odst. 1 písm. a):

1. *Customer due diligence measures shall comprise:*
  - (a) *identifying the customer and verifying the customer's identity on the basis of documents, data or information obtained from a reliable and independent source;*

Jak je z nového znění patrné, elektronická identifikace včetně online identifikace na dálku se staví explicitně na roveň identifikaci prováděné za fyzické přítomnosti klienta, přičemž jako možný způsob provádění této identifikace jsou uvedeny nejen služby vytvářející důvěru a systémy elektronické identifikace, ale i další bezpečné metody určené členskými státy.

Konzultační otázky

1. Souhlasíte s analýzou stávajícího právního stavu? Pokud ne, v čem?
2. Jsou podle vás stávající výjimky z povinnosti provést první identifikaci klienta za jeho fyzické přítomnosti příliš úzké či naopak široké?
3. Máte konkrétní výhrady k některé ze stávajících výjimek?

---

¹⁷ Dohoda mezi předsednictvím Rady a Evropským parlamentem z prosince 2017, k dispozici online zde (v angličtině): <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15849-2017-INIT/en/pdf>

Zahraniční úpravy

Na následujících stránkách je proveden základní rozbor vybraných zahraničních úprav. Jedná se však pouze o informativní překlad a výklad provedený pracovníky Ministerstva financí pro účely této podkladové studie, jehož správnost není žádným způsobem garantována.

Německo

Německá právní úprava boje proti praní špinavých peněz je dána zákonem Gesetz über das Aufspüren von Gewinnen aus schweren Straftaten – GwG.¹⁸

Ustanovení § 12 odst. 1 GwG stanoví, že ověření totožnosti (identifikace) smluvní strany musí být pro fyzické osoby provedena prostřednictvím

- a. platného úředního průkazu, který obsahuje fotografii a jímž se v tuzemsku plní povinnost prokázat totožnost, zejména prostřednictvím tuzemského nebo podle ustanovení cizineckého práva uznaného nebo dovoleného pasu, občanského průkazu nebo dokladů je nahrazujících,
- b. elektronického dokladu totožnosti podle § 18 zákona o občanských průkazech (elektronický občanský průkaz) nebo podle § 78 odst. 5 zákona o pobytu cizinců,
- c. kvalifikovaného elektronického podpisu podle čl. 3 bodu 12 nařízení EU č. 910/2014 (eIDAS),
- d. elektronického identifikačního systému oznámeného podle čl. 8 odst. 2 písm. c) ve spojení s čl. 9 eIDAS (systém poskytující vysokou úroveň záruky),
- e. dokladů, které jsou upraveny v § 1 odst. 1 nařízení o dokumentech předkládaných za účelem identifikace osoby při založení platebního účtu.

GwG dále stanoví, že v případě ověření totožnosti na základě kvalifikovaného elektronického podpisu musí povinná osoba zajistit, že jako další prvek ověření dojde k ověřovací platbě z platebního účtu ověřované osoby.

Spolkové ministerstvo financí může se souhlasem Spolkového ministerstva vnitra určit nařízením další dokumenty, které je možné použít k ověření totožnosti.

GwG dále v § 13 stanoví, že identifikaci klientů je možné provádět buď přiměřeným ověřením dokumentů (uvedených v § 12 odst. 1) předložených na místě, nebo prostřednictvím jiného postupu, který je vhodný k ověření totožnosti a vykazuje rovnocennou úroveň bezpečnosti jako ověření dokumentů předložených na místě. Další podrobnosti pak může stanovit nařízení Spolkového ministerstva financí vydané se souhlasem Spolkového ministerstva vnitra.

Z tohoto ustanovení vychází i možnost video identifikace, jejíž provádění podrobně upravuje oběžník německého dohledového orgánu BaFin.¹⁹

Ustanovení § 14 GwG pak upravuje pravidla zjednodušené kontroly klienta.

---

¹⁸ K dispozici online zde (v němčině): https://www.gesetze-im-internet.de/gwg_2017/

¹⁹ K dispozici online zde (v angličtině):

https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Rundschreiben/2017/rs_1703_gw_videoide nt_en.html

Velká Británie

Zdrojem právní úpravy ve Velké Británii je The Money Laundering, Terrorist Financing and Transfer of Funds (Information on the Payer) Regulations 2017.²⁰ Tento zákon ve vztahu k identifikaci klienta stanoví toto:

28.—(1) This regulation applies when a relevant person is required by regulation 27 to apply customer due diligence measures.

(2) The relevant person must—

- (a) identify the customer unless the identity of that customer is known to, and has been verified by, the relevant person;*
- (b) verify the customer's identity unless the customer's identity has already been verified by the relevant person; and*
- (c) assess, and where appropriate obtain information on, the purpose and intended nature of the business relationship or occasional transaction.*

Podrobnosti vztahující se k provádění identifikace jsou pak upraveny v příslušném metodickém pokynu pro instituce poskytující finanční peněžní služby vydaném HM Revenue and Customs.²¹

V tom je elektronická (tedy i online) identifikace výslovně uvedena jako zvláštní způsob provádění identifikace, včetně identifikace první. Podle pokynu je při ověřování totožnosti elektronicky (tedy i online) konkrétně třeba:

- využít více různých zdrojů pozitivních informací,
- využít i negativní zdroje informací jako jsou např. databáze odcizených identit a zemřelých osob,
- použít data z různých zdrojů získaná během delšího časového období,
- začlenit do ověřování procesu hodnocení věrohodnosti jednotlivých zdrojů informací.

Poskytovatel by dále měl při posuzování toho, zda je daný způsob pro ověřování identity vhodný, zohlednit míru jistoty ověření, kterou tento způsob elektronické identifikace poskytuje. Pokyn upozorňuje i na nutnost nejen ověřit, že daná osoba existuje, ale i to, že tato osoba je příslušným zákazníkem a že vždy jen tento zákazník využívá služeb poskytovatele.

Dále jsou v textu zahrnuta i doporučení pro případ, že pro ověřování totožnosti je poskytovatelem využívána služba třetí strany. Pokyn rovněž upozorňuje na to, že v některých případech je elektronická identifikace nevhodná k realizaci opatření směřujících proti podvodům (neumožňuje např. ověření neelektronického podpisu – v případě prostého skenu).

Estonsko

Estonský zákon proti praní špinavých peněz (Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus)²² v minulosti první online identifikaci neumožňoval. Norma obdobně jako stávající český zákon v případě prvního kontaktu povinné osoby (respektive některých

---

²⁰ K dispozici online zde (v angličtině): <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2017/692/contents/made>

²¹ K dispozici online zde (v angličtině): <https://www.gov.uk/government/publications/anti-money-laundering-guidance-for-money-service-businesses>

²² K dispozici online zde (v angličtině, starší verze zákona): <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/504072017006/consolide>

povinných osob, konkrétně „credit institution“ a „financial institution“) s klientem vyžadovala provedení identifikace za fyzické přítomnosti klienta.²³

V červnu 2016 přijatá novela zákona nicméně online identifikaci umožnila, respektive postavila ji naroveň identifikaci za fyzické přítomnosti klienta za splnění následujících podmínek:

- k identifikaci je použit estonský prostředek digitální identifikace a (v případě cizinců) další doklad totožnosti,
- identifikační data jsou ověřena oproti státnímu registru,
- povinná osoba uplatní opatření zesílené kontroly klienta,²⁴
- v případě, že jde o e-rezidenta,²⁵ uzavření obchodního vztahu schválí statutární orgán povinné osoby či osoba jím pověřená.

Úprava konkrétního způsobu provedení online identifikace byla zákonem svěřena vyhláškou estonského ministerstva financí.²⁶

Na podzim 2017 pak estonský parlament přijal zcela nový zákon (Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus, TRTS),²⁷ který otázku online identifikace upravil koncepčně jinak. Právní úprava v ustanovení § 20 TRTS stanoví, že povinná osoba musí na základě informací ze spolehlivého a nezávislého zdroje ověřit totožnost osoby a informace jí poskytnuté, užít k tomu mimo jiné může elektronické prostředky.²⁸

Ustanovení § 12 TRTS pak stanoví, že povinná osoba identifikuje fyzickou osobu zjištěním jména, identifikačního čísla, potažmo data a místa narození společně s místem pobytu. Povinná osoba má tyto údaje ověřit z věrohodného a nezávislého zdroje. Povinná osoba má identifikovat klienta na základě těchto dokladů:

- a. občanský průkaz, digitální občanský průkaz, cestovní pas či jiný doklad totožnosti podle ustanovení § 2 odst. 2 estonského zákona o identifikačních dokumentech²⁹,
- b. cestovní doklad vydaný v cizím státě,
- c. řidičský průkaz, který splňuje podmínky § 4 odst. 1 zákona o identifikačních dokumentech nebo
- d. rodný list u osob mladších 7 let.

Je-li identifikace provedena na základě těchto dokladů s možností ověření platnosti identifikačního dokladu, pak nemusejí být evidovány žádné další údaje z uvedených dokladů.

²³ K dispozici online zde (v angličtině, původní verze zákona):

<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/523122013005/consolide>

²⁴ Český zákon na rozdíl od směrnice a některých zahraničních zákonů nerozlišuje zjednodušenou, standardní a zesílenou kontrolu, ale pouze kontrolu zjednodušenou a standardní. Kontrola standardní může být nicméně vykonávána na základě posouzení rizik ve větším rozsahu, pak se z ní fakticky stane kontrola zesílená.

²⁵ E-rezident je osoba, která na základě jednoduchého registračního procesu získá estonský prostředek digitální identifikace a díky tomu může v zemi například zakládat obchodní společnosti online a využívat dalších online služeb, které nevyžadují občanství či trvalý pobyt.

²⁶ K dispozici online zde (v angličtině): <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/504112016001/consolide>

²⁷ K dispozici online zde (v angličtině, nový zákon):

<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/517112017003/consolide>

²⁸ Z překladu zákona není jasné, zda se elektronickými prostředky míní prostředky specificky regulované nařízením eIDAS, nebo elektronické prostředky obecně. Kloníme se nicméně k tomu, že v § 20 jde o elektronické prostředky obecně, zatímco v § 31 (viz dále) jde o přesně definované prostředky dle eIDAS.

²⁹ K dispozici online zde (v angličtině):

<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/521062017003/consolide>

Není-li k dispozici originál níže uvedených dokladů, pak může být předložena notářsky ověřená kopie, nebo může být identifikace provedena na základě věrohodného nezávislého zdroje, včetně elektronické identifikace a služeb vytvářejících důvěru, za použití alespoň dvou zdrojů pro ověření údajů.

V § 31 zákona je pak pro některé případy stanoveno, že identifikaci svých klientů na dálku (ať už první či následnou) musí povinné osoby provést prostřednictvím systému elektronické identifikace podle nařízení eIDAS, který poskytuje vysokou úroveň záruky. Tato povinnost platí, pokud se klient nachází (či sídlí) mimo Evropský hospodářský prostor či pokud klient z Evropského hospodářského prostoru realizuje transakce za více než 15 000 euro (25 000 v případě právnických osob) měsíčně.

Zajímavé rovněž je, že nový zákon ze své působnosti v § 6 odst. 2 zcela vyloučil poskytovatele služeb nepřímého dání platebního příkazu a informování o platebním účtu (vyňal je z definice finanční instituce) s odůvodněním, že tito poskytovatelé nepředstavují z hlediska AML/CFT žádné riziko (příslušná opatření jsou prováděna povinnými osobami, které vedou platební účty, na které se nové služby napojují).

Švýcarsko

Základem švýcarské právní úpravy je zákon proti praní špinavých peněz (Bundesgesetz über die Bekämpfung der Geldwäscherei und der Terrorismusfinanzierung).³⁰ Ten je obsahově poměrně stručný, ve vztahu k identifikaci uvádí pouze povinnost povinné osoby při navázání obchodního vztahu ověřit identitu klienta na základě průkazného dokumentu (čl. 3 odst. 1).

Podrobnější úprava je pak obsahem nařízení Spolkové rady³¹ a dalšího nařízení švýcarského regulátora FINMA.³² Podle čl. 17 nařízení Spolkové rady se identifikace provádí zjištěním jména, data narození, bydliště a státní příslušnosti klienta. K identifikaci má dojít tak, že povinná osoba si nechá od identifikované osoby předložit originál úředního průkazu opatřeného fotografií, jako je občanský průkaz, pas nebo řidičský průkaz, pořídí jeho kopii a na ni vyznačí, že byla pořízena z originálu.

Nařízení FINMA pak v čl. 45 odst. 2 stanoví, že dochází-li k navázání obchodního vztahu bez osobní rozmluvy s identifikovanou osobou, ověří povinná osoba adresu bydliště prostřednictvím poštovního doručení nebo jiným rovnocenným způsobem, a předložení dokladu totožnosti se nahradí získáním jeho ověřené kopie. V čl. 49 je pak stanoveno, kdo může pořídít ověřenou kopii dokladu. Přípustná je mimo jiné i kopie získaná poskytovatelem certifikačních služeb podle švýcarského zákona o elektronických podpisech. Je však třeba, aby tato kopie byla získána v rámci vydání kvalifikovaného certifikátu.

Specificky k video a online identifikaci dále vydala FINMA zvláštní oběžník.³³ Ten obsahuje podmínky pro provádění video identifikace (např. požadavek na kvalitu videa a prezentaci dokladu totožnosti s ochrannými prvky) a upravuje rovněž proces provádění identifikace prostřednictvím elektronických dokumentů (prostých či ověřených kopií dokladů totožnosti).

---

³⁰ K dispozici online zde (v angličtině): <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/19970427/index.html>

³¹ K dispozici online zde (v němčině, francouzštině a italštině): <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/20152238/index.html>

³² K dispozici online zde (v němčině, francouzštině a italštině): <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/20143112/index.html>

³³ K dispozici online zde (v angličtině): <https://goo.gl/VzDkxu>

V únoru 2018 pak FINMA vydala konzultaci k návrhu na revizi oběžníku, odpovědi jsou sbírány do konce března.³⁴

Rakousko

V Rakousku problematiku upravuje Finanzmarkt-Geldwäschesgesetz, FM-GwG. Ten v ustanovení § 6 odst. 1 a 2 stanoví povinnost identifikace klienta a jejího ověření na základě dokumentů, údajů nebo informací pocházejících ze spolehlivých a nezávislých zdrojů. Ověření totožnosti fyzické osoby pak má probíhat osobním předložením úředního průkazu s fotografií. Za úřední průkaz s fotografií se považuje dokument vydaný státním orgánem. Tento dokument musí obsahovat

- a. fotografii, kterou nelze odstranit,
- b. datum narození,
- c. podpis držitele průkazu a
- d. identifikaci orgánu, který průkaz vydal.

Jednotlivá kritéria platná pro ověření na základě úředního průkazu s fotografií nemusí být uplatněna, jestliže na základě technického pokroku (např. biometrie) dojde k zavedení jiných kritérií, jejichž legitimační účinek je přinejmenším rovnocenně spolehlivý jako u kritérií, která nebyla uplatněna. Dokument však musí být vždy vydán státním orgánem.

Ustanovení § 6 odst. 4 stanoví, že předložení úředního průkazu s fotografií může být z hlediska identifikace při vzniku obchodního vztahu nebo při převodu nadlimitního množství peněžních prostředků bez osobního kontaktu nahrazeno přiměřenými bezpečnostními opatřeními. V každém případě musí povinná osoba znát jméno, datum narození a místo pobytu klienta. Jako bezpečnostní opatření jsou možná:

- a. předložení úředního průkazu s fotografií při video identifikaci,
- b. zákonem stanovený postup, který zajišťuje stejnou informaci jako předložení úředního průkazu s fotografií (elektronický průkaz totožnosti),
- c. předložení prohlášení klienta, které je podepsané kvalifikovaným elektronickým podpisem podle eIDAS či doručení doporučené zásilky do místa bydliště klienta, jestliže zároveň
  - a. před uzavřením smlouvy byla povinné osobě předložena kopie oficiálního dokladu totožnosti klienta (tato povinnost se neuplatní v případě smlouvy, která obsahuje kvalifikovaný elektronický podpis klienta),
  - b. v případě klientů se sídlem ve třetím státě bylo povinné osobě předloženo písemné potvrzení jiné úvěrové instituce, s níž má klient trvalý vztah, z něhož vyplývá totožnost klienta a její ověření,
- d. první platba ve prospěch povinné osoby byla provedená z účtu vedeného na jméno klienta u úvěrové instituce, jestliže je zajištěn přístup ke kopiím dokladů totožnosti; kopie dokladů mohou být nahrazeny písemným potvrzením úvěrové instituce, která vede účet, z něhož vyplývá totožnost klienta a její ověření.

Podrobnosti video identifikace má upravit vyhláška orgánu dohledu.

Povinné osoby mohou stanovit rozsah úkonů při identifikaci na základě analýzy rizika.

---

³⁴ K dispozici online zde (v němčině):

https://www.finma.ch/de/~media/finma/dokumente/dokumentencenter/anhoerungen/laufende-anhoerungen/rs-video-und-online-identifizierung/eb_rs16_07_20180213_de.pdf?la=de

Slovensko

Na Slovensku upravuje problematiku boje proti praní špinavých peněz zákon č. 297/2008 Z. z., o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu.³⁵ V § 8 zákona je stanoven spôsob, jakým musí povinné osoby provádět identifikaci svých klientů.

Do 14. 3. 2018 zákon první online identifikaci klienta neumožňoval, s výjimkou ustanovení § 13 o převzetí identifikace od bank či některých finančních institucí. S účinností od 15. 3. 2018 však byla schválena novela slovenského AML zákona,³⁶ která možnost online identifikace výrazně rozšířila. V současné době je možné ji provádět:

- a) „s použitím technických prostriedkov a postupov, ak povinná osoba po zohľadnení okolností vykonávania obchodu a bezpečnostných rizík používanej technológie vyhodnotí, že takýmito prostriedkami a postupmi je možné vykonať overenie identifikácie na úrovni, ktorá je z hľadiska dôveryhodnosti výsledku overenia obdobná overeniu za fyzickej prítomnosti“,
- b) „s použitím úradného autentifikátora“.

První ustanovení umožňuje provádět online identifikaci prostředky, které jsou co do výsledku (kvality) ověření rovnocenné s ověřením za fyzické přítomnosti, žádné další podrobnosti zákon nestanovuje. Úprava je to tedy srovnatelná s britskou, která je rovněž velmi obecná.

Úředním identifikátorem se pak rozumí identifikátor podle zákona č. 305/2013 Z. z., o e-Governmente – v zásadě tedy identifikace prostřednictvím elektronického občanského průkazu.

ⁱ Ustanovení, které je technologicky neutrální a umožňuje jakýkoliv způsob identifikace, který je srovnatelný co do kvality s identifikací za fyzické přítomnosti.

---

³⁵ K dispozici online zde: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-297>

³⁶ K dispozici online zde: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2018-52>

Shrnutí

země	obecné ustan. ⁱ	video identifikace	el. obč. průkazy	elektronické podpisy	jiné
ČR	ne	ne	ne	ano	ověření platbou
Německo	ano	ano	ano	ano, kvalifikovaný + ověření platbou	obecné ustanovení
Velká Británie	ano	obecné ustanovení			
Estonsko	ano	obecné ustanovení ⁱⁱ			
Švýcarsko	ano	obecné ustanovení			
Rakousko	ano	ano	ano	ano	ověření platbou
Slovensko	ano	obecné ustanovení	ano	obecné ustanovení	

ne	Právní řád tuto možnost neobsahuje/neumožňuje.
ano	Právní řád tuto možnost výslovně upravuje/umožňuje.
obecné ustanovení	Obecné ustanovení v právním řádu umožňuje tuto možnost identifikace používat, i když není výslovně upravena.

ⁱⁱ Pro provedení plateb převyšujících určitou hodnotu je vyžadováno ověření prostřednictvím systému elektronické identifikace (ve smyslu nařízení eIDAS) s vysokou úrovní záruky, podrobnosti viz výše.

Konzultační otázky

4. Máte nějaké připomínky k analýze zahraničních právních úprav? Jaké?
5. Považujete za důležité, aby Ministerstvo financí analyzovalo nějakou další zahraniční právní úpravu? Pokud ano, jakou?
6. Jaké prvky zahraniční právní úpravy považujete za nejpřínosnější a jakou úpravu byste naopak doporučili nenásledovat?

Návrh řešení

Na základě analýzy stávající právní úpravy i zahraničních právních úprav konzultujeme s odbornou veřejností i veřejným sektorem návrh na provedení změny AML zákona.

Obecně k návrhu

Ve studii bylo podrobně zhodnoceno stávající znění AML zákona, identifikováno bylo několik překážek pro další rozvoj finančních služeb a digitální ekonomiky v ČR obecně. Tyto překážky navrhuje odbor 35 Ministerstva financí jako součást rozvoje fintech v nezbytné míře odstranit.

Vedle toho vyplynulo z analýzy zahraničních právních úprav, že v řadě evropských států je otázka první online identifikace upravena koncepčně jinak, online identifikace je v zásadě postavena na roveň identifikaci za fyzické přítomnosti. Chce-li Česká republika podporovat inovace, a to nejen ve finančním sektoru, je třeba tento přístup následovat. Těžit z něj mohou nejen spotřebitelé (díky zlepšení dostupnosti a kvality finančních služeb), ale i podniky, kterým stávající právní úprava brání v expanzi na zahraniční trhy.

Z ekonomického hlediska jde o problém zejména pro menší společnosti, jejichž specifické služby využívá menší množství platících zákazníků. Proto, aby se tito poskytovatelé finančních služeb dokázali stát ziskovými, potřebují získat přístup ke spotřebitelům a společnostem na celém jednotném trhu.

Tímto směrem, tedy snahou změnit národní AML pravidla tak, aby umožňovala online identifikaci klienta, se jednoznačně vydává i AML směrnice ve znění navržené revize. Bez úpravy pravidel vhodných spíše pro kamenné provozovny není možné dosáhnout propojeného evropského trhu s digitálními finančními službami.

Obecné ustanovení a video identifikace

Jako vhodné řešení, po vzoru Německa, Velké Británie, Estonska, Švýcarska i Slovenska, se jeví vložit do zákona ustanovení, které stanoví jako alternativu k provedení první identifikace klienta za jeho fyzické přítomnosti provedení identifikace jakýmkoliv jiným způsobem, který vykazuje rovnocennou úroveň bezpečnosti a průkaznosti jako fyzické ověření a zaznamenání údajů z průkazu totožnosti.

Pro zajištění právní jistoty lze stanovit, že tímto způsobem se rozumí i video identifikace. Tím se předejde případným právním sporům a zvýší se právní jistota povinných osob. Jak je patrné z přehledu zahraničních úprav, identifikace klienta prostřednictvím video hovoru je poměrně rozšířená. Existuje i množství společností (např. Giesecke & Devrient), které povinným osobám nabízejí technické prostředky pro realizaci tohoto způsobu identifikace.

Konkrétní stanovení požadavků na jednotlivé „jiné způsoby“, včetně video identifikace, pak bude věcí výkladové praxe. Opět lze vyjít ze zahraničních úprav, které požadavky stanoví metodickými materiály (oběžníky, stanoviska, metodické pokyny) dohledových orgánů.

Kombinace obecného pravidla upřesněného výkladovou praxí by zajistila technickou neutralitu zvoleného legislativního řešení. Pokud v budoucnu technický rozvoj umožní nové způsoby identifikace na dálku, nebude nutné kvůli těmto novelizovat zákon.

Identifikace první platbou

Stávající identifikaci první platbou lze upravit dvěma způsoby:

1. metodicky (tj. na úrovni důvodové zprávy) výslovně stanovit, že pro získání dokladu a následně provedení první platby je možné použít nové služby a
2. zmírnit požadavek na zaslání průkazu totožnosti a podpůrného dokladu tak, aby postačovalo pouze zaslání průkazu totožnosti.

Cílem změny je zjednodušit proces identifikace první platbou a zároveň odstranit případné výkladové nejasnosti.

Identifikace podle eIDAS

Ustanovení o identifikaci podle eIDAS navrhujeme zpřesnit. Konkrétně stanovit, že přípustné jsou systémy elektronické identifikace s vysokou úrovní záruky³⁷ a dále listiny podepsané kvalifikovaným elektronickým podpisem a zároveň opatřené kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem.³⁸

Dále po vzoru Německa navrhujeme, aby bylo možné pro identifikaci použít i méně „silný“ zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis v kombinaci s provedením první platby z jiného účtu klienta.³⁹

Konzultační otázky

7. Souhlasíte s obecnými tezemi k návrhu? Pokud ne, proč?
8. Souhlasíte s přijetím uvedeného obecného ustanovení o alternativách identifikace? Pokud ne, proč? Případně jakou navrhuje alternativu?
9. Souhlasíte s přijetím ustanovení o video identifikaci? Pokud ne, proč? Případně jakou navrhuje alternativu?
10. Souhlasíte s popsanou úpravou ustanovení o identifikaci první platbou? Pokud ne, proč? Případně jakou navrhuje alternativu?
11. Souhlasíte s uvedenou úpravou ustanovení o identifikaci podle eIDAS? Pokud ne, proč? Případně jakou navrhuje alternativu?
12. Doporučujete ve vztahu ke způsobům identifikace nějakou další úpravu zákona? Pokud ano, prosíme, uveďte a zdůvodněte.

Nové služby

Dále je vhodné zvážit, jaká pravidla AML uplatnit na nové služby. Při poskytování ani jedné z těchto služeb poskytovatelé nepřijímají peněžní prostředky, pouze iniciují a zprostředkují komunikaci mezi bankou plátce a obchodníkem (v případě služby nepřímého dání, viz náskres níže) či na žádost zákazníka stahují a agregují informace o jeho platebních účtech.

Z diskuzí, které byly nad touto problematikou vedeny v rámci transpozice nové směrnice o platebních službách⁴⁰, byla diskutována možnost uplatňovat ve vztahu k novým službám mírnější AML pravidla. Je otázka, zda by neměla být upravena i díkce českého AML zákona.

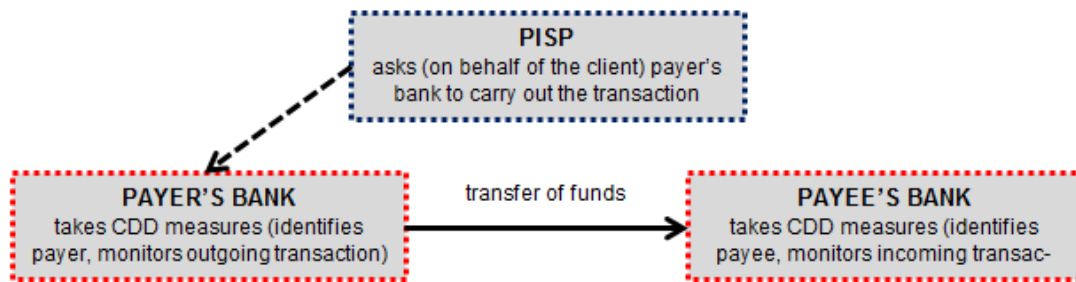
³⁷ Takovým systémem budou i elektronické občanské průkazy, které budou vydávány od 1. 7. 2018.

³⁸ Kvalifikované elektronický podpisy jsou založené na dvouprvkovém ověřování totožnosti, v kombinaci s kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem je zajištěna i průkaznost času podepsání.

³⁹ Tento druh podpisu zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, staví ve vztahu k jednání vůči veřejné správě na roveň podpisu kvalifikovanému. Objektivně je však méně bezpečný, neboť není založen na dvouprvkovém ověřování totožnosti, proto by měl být kombinován s další metodou zabezpečení (ověření první platbou).

⁴⁰ K dispozici online zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32015L2366>

Na zvažení je rovněž estonské řešení: vynětí poskytování služeb nepřímého dání platebního příkazu a informování o platebním účtu zcela z působnosti zákona.

Konzultační otázky

13. Souhlasíte se závěrem, že by měla být vůči poskytovatelům nových služeb uplatňována mírnější AML pravidla? Proč? Případně jakou navrhuje alternativu?
14. Připadá vám jako vhodné řešení vynětí těchto služeb z působnosti zákona? Odpověď, prosíme, zdůvodněte.